

ks. mgr lic. Damian Dziuba

Specjalność: Katechetyka

Streszczenie pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem

ks. prof. dra hab. Piotra Tomasika

Historia zbawienia w nauczaniu Benedykta XVI. Studium katechetyczne

Pan Bóg uczy o zbawieniu i to zbawienie oznajmia. Boże działanie dokonuje się poprzez historię i w niej, przez nią też Bóg zbawia. W związku z tym przez poznanie Boga Zbawiciela i Jego działania dochodzimy do pojęcia historii zbawienia. To zbawcze działanie Boga ukazane jest szeroko na kartach Pisma Świętego, którego nie należy postrzegać tylko jako zbioru pouczeń doktrynalnych, chociaż takie również zawiera. Pismo Święte ukazuje nam przede wszystkim dzieje zbawczych interwencji Boga, który wkracza w historię ludzkości.

Należy podkreślić, że historia zbawienia skupiona jest w pierwszym rzędzie na Izraelu jako narodzie wybranym, którego przedłużeniem i poszerzeniem o resztę rodzaju ludzkiego jest Kościół. Szczytem historii zbawienia jest Jezus Chrystus. W Jezusie Chrystusie Bóg powiedział ludzkości kim jest.

Boże Objawienie ukazuje Boga, mówi człowiekowi o Jego zbawczej woli oraz poucza o tym, w jaki sposób to zbawienie osiągnąć. Objawienie wymaga więc, aby człowiek coraz bardziej dążył do jego zrozumienia, gdyż tylko w ten sposób będzie w stanie żyć zgodnie z nim.

Drogą umożliwiającą człowiekowi poznanie i zrozumienie Objawienia jest katecheza. Pozwala ona poznanie zasad interpretacyjnych Pisma Świętego oraz uczy ich stosowania. Dzięki temu katechizowany jest przygotowany do poprawnego zrozumienia przesłania każdej księgi biblijnej. Należy jednak pamiętać, że katecheza nie może ograniczać się tylko do przekazu wiadomości odnoszących się do Pisma Świętego. Pismo Święte jest bowiem księgą wiary. W związku z tym, katecheza winna uczyć też czytania Pisma Świętego jako słowa Bożego, odkrywania w nim autentycznych treści zbawczego orędzia Bożego, które umożliwią podjęcie działań prowadzących do nawiązania z Nim osobistego kontaktu stanowiącego istotę życia wiara.

Praca podzielona jest na cztery rozdziały. Pierwszy rozdział poświęcony jest kwestii Objawienia się Boga w Starym Testamencie. W pierwszej kolejności zostanie w nim ukazane stwórcze działanie Boga, wyrażające się w powołaniu do istnienia świata i wszystkich istot żywych, aż do człowieka. Stworzenie człowieka bowiem zapoczątkowuje historię zbawienia.

Boża obecność w historii człowieka zostanie przedstawiona w drugim punkcie niniejszego rozdziału.

Wszystkie wydarzenia historii ludzkości, o których mówi Pismo Święte, zmierzały do Chrystusa. Dlatego zagadnieniu Objawienia się Boga w osobie Jezusa Chrystusa poświęcony jest drugi rozdział pracy. Jako pierwsza zostanie ukazana tajemnica Wcielenia Syna Bożego, począwszy od zwiastowania poprzez będące naturalnym następstwem tego wydarzenia oczekiwanie na przyjście Zbawiciela, czyli Adwent, aż do momentu Narodzenia Jezusa Chrystusa. Mówiąc o tajemnicy Wcielenia, zostanie ukazana rola Maryi, jaką pełniła w Bożym planie zbawienia.

W nauczaniu Benedykta XVI tajemnica Wcielenia przechodzi w dzieło odkupienia, dzięki któremu Syn Boży jednoczy się z każdym człowiekiem. W drugiej części tego rozdziału przedstawione zostanie zatem dzieło odkupienia, którego dokonał Chrystus przez swoją mękę, śmierć i Zmartwychwstanie.

Drugi rozdział pracy jest poszerzony o analizę wybranych zagadnień związanych z tematem Objawienia się Boga w Jezusie Chrystusie, zawartych w trzech tomach życiowego dzieła Josepha Ratzingera-Benedykta XVI pt. *Jezus z Nazaretu*.

Trzeci rozdział pracy jest poświęcony środowisku historii zbawienia, którym jest Kościół-powszechny sakrament zbawienia. Składa się on z czterech części, w których kolejno zostaną omówione przymioty Kościoła, następnie rozważaniom zostanie poddany aspekt osobowy Kościoła oraz Kościół jako lud Boży. Zwieńczeniem omawianego rozdziału będzie ukazanie osoby Maryi, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przysługujące jej tytuły.

Ostatni rozdział pracy poświęcony będzie ukazaniu postaci wybranych świętych Kościoła, którzy stanowią kontynuację zbawczej misji Jezusa Chrystusa i są świadkami realizacji historii zbawienia w życiu. Rozdział podzielony jest na trzy części, w których zostaną przedstawieni wybrani święci pierwszych wieków Kościoła, następnie okresu średniowiecza oraz przedstawiciele innych świętych Kościoła szczególnie bliskich Benedyktowi XVI, w tym święta Józefina Bakhita i święty John Henry Newman.

Summary of PhD Thesis
The History of Salvation in the Teaching of Benedict XVI.
Catechetical study

God teaches about salvation and reveals this salvation. Acts of God take place through history and in it, also, through it, God saves. Therefore, by getting to know God the Savior and His actions we get to the concept of the salvation history. This salvific act of God is broadly depicted in the Holy Scripture, which should not be seen only as the collection of doctrinal instructions, even though it also contains it. The Holy Scripture shows us, first and foremost, the history of God's salvific intervention that indeed enters human history.

It should be emphasized that the history of salvation is primarily focused on Israel as the chosen people whose extension and the broadening to the rest of the human race is the Church. The pinnacle of the salvation history is Jesus Christ. As Jesus Christ, God tells mankind who he is.

God's Revelation reveals God, tells a human about His salvific will, and teaches us how to achieve this salvation. Owing to the Revelation, therefore, it is required that a man strives more and more to understand it, because, only in this way, they will be able to live according to it.

Catechesis is a way for people to meet and understand Revelation. It allows them to learn the general interpretative principles of the Holy Scripture and teaches how to apply them. Due to this, the catechized is prepared to understand the message of every book in the Bible in a correct way. It should be remembered, however, that catechesis cannot be limited to transmitting messages related to the Holy Scripture. The Holy Bible is the Book of Faith. As a consequence, catechesis should also teach how to read the Holy Scripture as the Word of God, discovering in it the authentic content of God's salvation message that will enable us to take actions leading to establishing personal bond with Him, making faith the essence of life.

The thesis is divided into four chapters. The first chapter is devoted to the matter of God's Revelation in the Old Testament. First, it will portray the creative activity of God, expressed in bringing to existence the world, all living things and, finally, man himself. The creation of man inaugurates the history of salvation. The

presence of God in the human history will be described in the second part of this chapter.

All the events in the history of humanity, which the Holy Scripture informs about, were heading to Christ. Therefore, the second chapter of the dissertation refers to the issue of God's Revelation in the person of Jesus Christ. The first to be revealed is the mystery of the Incarnation of the Son of God, starting from the Annunciation through, being the natural consequence of this event, waiting for the coming of the Savior, called Advent, until the birth of Jesus Christ. Mentioning the mystery of the Incarnation, The Virgin Mary's role in God's plan for man's salvation will be depicted.

In the teaching of Benedict XVI, the mystery of the Incarnation transforms into the work of redemption thanks to which the Son of God unites with every man. Consequently, in the second part of this chapter, there will be presented the work of redemption that Christ accomplished through His passion, death and Resurrection.

The second chapter of the work is to include the analysis of the selected issues referring to the subject of God's Revelation in Jesus Christ, enclosed in three volumes of Joseph Ratzinger-Benedict XVI entitled "Jesus of Nazareth".

The third chapter of the work is devoted to the environmental issues of the salvation history, namely the Church - the universal sacrament of salvation. It consists of four parts, in which the attributes of the Church will be discussed. Furthermore, the personal aspect of the Church and the Church as God's people will be taken into consideration. The conclusion of this chapter will be to present the person of Mary, with particular attention paid to all Her titles.

The final chapter of this dissertation will be dedicated to showing the characters of the selected saints of the Church who are the continuation of the salvific mission of Jesus Christ and they are witnesses of the realization of the history of salvation in life. The chapter is divided into three parts and it will present the selected saints of the first centuries of the Church, followed by the Middle Ages and then the representatives of other saints of the Church who are particularly close to Benedict XVI, specifically Saint Josephine Margaret Bakhita and Saint John Henry Newman.